

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ...	4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ...	2 " — "	páp. komorník.	
Na štvrt roka ...	1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ :	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.
Jednotlivé číslo 8 hal.		JAN MOLNÁR.	

Púť od Ríma.

Od tých čias, čo obyvateľstvo Uhorska horlivostou prvého kráľa apoštolského sv. Štefana vriadené bolo medzi národy kresťanské, najvernejšími priateľmi, najpečlivejšími ochrancami a najvytrvanlivejšími podporovateľmi boli mu cez všetky stáročia miestodržiteľia Krista Pána na zemi, rímski pápežovia. V dobrých a zlých dobách jednotajne vytrvali pri obyvateľstve našej vlasti. Kým sme ešte nestáli na rovnom stupni vzdelanosti s druhými národami kresťanskými, rímski pápežovia dávali nám kňazov, mníchov a učiteľov každého odboru. V čas potrzok vnútorných rímski pápežovia posielali do Uhorska svojich legátov, ktorí i najostrejšie protivníctva medzi stránkami krajiny panujúce, vyrovnat vedeli vždy ku blahu vlasti. Pri nápadoch na krajinu zvonka, keď najlepší priatelia a celý svet opustil Uhorsko, rímski pápežovia ho neopustili. Námestník Krista Pána v Ríme, viditeľná hlava katolíckej cirkve, rímsky pápež každého obdobia, hmotne a mravne podporoval našu vlasť a veľká čiastka tisícročnej slávy Uhorska je výsledkom nevyčerpatelnej mravnej a hmotnej podpory pápežstva.

My teda nie len ako veriaci katolíci, lež aj ako verní a povďační občania a synovia Uhorska podľní sme zvláštnou úctou chovať sa ku nástupcom svätého Petra. Podľní sme túto úctu preukázať aj dnes slávne panujúcemu svätému Otcovi Piusovi X. A zodpovieme tejto povinnosti našej ako katolíci a verní synovia Uhorska, keď čo možno v najväčšom počte súčasníme sa na tej púti, ktorú 5. októbra vede

do svätého mesta Krajinské Pázmány-Družstvo. Veriaci katolíci Uhorska vo veľkom počte putujúci do Ríma v mene celej krajiny vydajú svedectvo nie len pred svätým Otcom, lež aj pred celým svetom, že Uhorsko po všetky časy ostane kráľovstvo marianske. Ohlasovať budú všetkým národom vzdelaného sveta, že nástupcovia svätého Petra nemajú oddanejších a vernejších veriacich, ako sú katolíci Uhorska. Krajinská púť táto bude dôkazom toho, že horliví katolíci tejto marianskej krajiny ako odhodlaní sú chrániť a brániť zmužile sv. cirkev rímsko-katolícku a jej práva, tak natnutí sú nezkladnou láskou ku viditeľnej hlave katolíckeho sveta slávne panujúcemu pápež. Piusovi X.

Dňa 18. septembra b. r. je tomu 50 rokov, čo Ježiša Krista slávne panujúci na zemi miestodržiteľ pápež Pius X. prijal sviatosť posvätenia kňazstva a prvú svätú omšu svoju obetoval Bohu najvyššiemu.

V slávnostnom roku tomto preto oduševnené a nábožné zástupy zo všetkých končín sveta v nesmierne veľkom počte shromažďujú sa vo svätom meste.

Z pomedzi tohoto množstva nábožných veriacich najmenej smie chýbať katolícke Uhorsko, ktoré cirkevnej a štátnej mohútlosti svojej záloh: svätú korunu dostalo z Rímu, ktoré cez deväťsto rokov v hojnej miere poživalo dobrodenia pápežov a ktoré i prítomne zlatú omšu sláviaceho svätého Otca osobnou blahosklonnosťou honosiť sa môže.

Preto snahou Krajinského Pázmány-Družstva všetky spolky katolícke Uhorska v októbri tohoto roku sriadujú krajinskú púť do Ríma, aby súčasťujúci sa v nej v mene všetkých katolíkov

Uhorska city svoje svätému Otcovi osobne prejavili, jeho veľkú slávnosť spolu s ním svätili, v krušnom postavení jeho dľa možnosti ho tešili, z jeho stránky posilňujúcich slov a poženania účastní boli, v druhú nedelu októbra ale akožto vo sviatok veľkej Patrónky Uhorska, za svätého Otca, za cirkev, vlast a seba samých modlili sa ku Všemohúcemu.

Smer cesty.

Kto na krajinskej púti tejto účasť brať chce, do 20. septembra hlásiť sa musí u predsedníctva *Krajinského Pázmány-Družstva* (Országos Pázmány-Egyesület Elnöksége) Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Ceny súčasnenia.

Aby na tejto púti krajinskej veriaci každého stavu a rangu súčasťní sa mohli, poverení so sostavením podrobností púte usniesli sa v dvoch smeroch cesty a vo viacej druhoch zaopatrenia, tak že z týchto každý dľa svojich okolností dľa lúbsti volí si môže.

Aby aj každý tento spôsob cestovania priemerne mnoho nekoštoval, riaditeľstvo odhliadlo od spoluúčinkovania podnikov cestovateľských. Dvojaký smer cesty a rozličný spôsob zaopatrenia nespôsobí žiadneho rozdielu v dosiahnutí cieľov púte, bo obe skupeniny cestovateľov v jednom čase dorazia do večného mesta a po ceste ako aj v Ríme bez rozdielu každý rovnakým spôsobom účastný bude vodičtva.

Jedon smer cesty vedie výlučne po suchej zemi: z nádražia južnej železnice v Budapešti cez Cormons—Bologna—Florenc do Ríma a tou istou dráhou zpiatky.

Druhý smer cesty: Budapešť východné nádražie—Fiume—Ancona (po mori)—Rím a podobne zpiatky.

Jestli by za k obom smerom cesty neprihlásilo v dostatočnom počte pútnikov, riaditeľstvo odhodlá sa za cestovanie po mori.

Ceny súčasnenia

Cesty smerom po suchej zemi (Budapešť—Florenc—Rím a zpiatky) s úplným zaopatrením ceny sú:

- na I. triede 245 korún,
- na II. triede 185 korún,
- na III. triede 120 korún.

Cestovania smerom po mori (Budapešť—

Fiume—Ancona—Rím a zpiatky) cesty a úplného zaopatrenia ceny sú:

- na I. triede 190 korún,
- na II. triede 140 korún,
- na III. triede 95 korún.

Tí III. triedy cejtovatelja ale, ktorí len cestovné karty, bydlo a vodičstvo žiadajú a o zaopatrenie sa sami starajú, platia za cestu len 52 korún.

Zaopatrenie

začína sa 6. októbra s raňajkami a 12. večer zaklúčuje sa s večerou. V Ríme cestovatelia I. a II. triedy v popredných hostincoch dostanú prvého radu zaopatrenie. (V cenách súčasnenia zarátané sú už aj nápoje a prepitné za obsluhu, koče ale platíť si musí každý sám, 4 osoby platia 2 liry = 2 koruny.) Cestovatelia III. triedy dostanú bydlo a zaopatrenie v hostinskom dome pápežskom Santa-Marta. Cestovatelia I. a II. triedy s prislúchajúcimi ku nim a najviacej dvaja dostanú jednu izbu. Mená hospôd na vedomie dajú sa pútnikom na ceste.

Odcestovanie.

Pútnici, ktorí smerom po suchej zemi cestujú, pohnú sa z Budapešti z nádražia južnej železnice 1908. 5. októbra o 8. hodine večer; tí ale, čo sa súčasťnia na púti smerom po mori, pohnú sa z Budapešte z východného nádražia 1908. dňa 5. októbra o 4. hodinách 10 m. popoludní.

Dotyčno sojdenia sa na železničných staniaciach a pripojenia sa z vidieku dochodiacich vodcovstvo jedného každého pútnika upovedomí ešte osobytne a zavčasu.

Prihlásiť sa možno do 20. septembra. Žiadúce je ale, aby súčasťňujúci sa na púti svoje prihlásenie neodkladali na posledné okamženie. Prihlásením sa zavčasu veľmi sa obľahčí práca riaditeľstvu. Pri prihlásení sa pútnici I. a II. triedy platia 100 korún (tojest jedno sto korún), pútnici tretej triedy ale platia pri prihlásení sa 40 korún (tojest štyridsať korún).

Každé prihlásenie, dopytovanie a zaslanie peňazi vybavuje a uznáva Predsedníctvo *Pázmány-Družstva* (A Pázmány-Egyesület Elnöksége) Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Budapešť, dňa 1. septembra 1908.

Dr. Ottokár Prohászka,

biskup stolnobeohradský,
predseda *Krajinského Pázmány-Družstva*.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

V utvorovaní katolíckej Jednoty pokračovalo sa aj v minulom týždni. Utvorené boli mnohé nové miestne organizácie a zas na veľa miestach, kde Katolícka Jednota už dávno jestvuje, vydržiavané boli shromaždenia, v ktorých členovia radili sa o záležitostiach Jednoty a slyšali veľmi osožné prednášky. Nepriateľ katolíkov nespí, majú teda aj katolíci jednotajne otvorenými očami kolo seba a do budúcnosti hľadať.

V minulom týždni vydržiavané boli shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu v nasledujúcich obciach:

Garampéter (stol. Zólyom). Miestny správca už dávnej utvorenej Jednoty je dekan farár Josef Hyross. Ku Jednote prihlásilo sa v Garampéter 98 a vo filiálke Jeczenye 44 členov.

Fülekpüspöki (stol. Nógrád). Ku katolíckej Jednote pristúpilo posavád vyše 200 členov. O rozširovanie Jednoty veľké zásluhy má kaplán Julius Mihalovics. V organizácii sa pokračuje.

Bodrogolaszi (stol. Zemplén). Jednotu tvorili 30. augusta vo veľkom ľudovom shromaždení. Za miestneho správcu vyvolený je farár Ludvik Tarsovits. Za členov zapísať sa dalo 43 veriacich.

Ďalšie shromaždenia vydržiavané boli v obciach: **Szentkirály** (stol. Vas), **Veszprém**, **Kerény** (stol. Bács), **Szentülöp** (stol. Bács-Bodrog), **Tokaj** (stol. Zemplén), **Buda I. a II. okres**, **Muzsla** (stol. Esztergom), **Erzsébetfalva** (stol. Pešť), **Németkér** (stol. Tolna), **Selmecbánya** (stol. Hont).

Jednota Katolíckeho Ľudu v celej jej mohútosti vystúpi poprvé 13. septembra pri VIII. valnom shromaždení katolíkov Uhorska. Sociáldemokrati už od týždňov vydržiavajú zasadnutia, v ktorých sa o tom radia, ako by krajinský sjazd katolíkov keď nie nemožným urobiť, aspoň jejich ohavnými výstupkami pošpiniť mohli. Toto tiež dostatočne označuje nehanebné zmýšľanie socialdemokratickej luzy. Presvedčení sme ale o tom, že keď nepriateli katolicizmu uvidia VIII. valné shromaždenia katolíkov Uhorska a spatria v ňom Jednotu Katolíckeho Ľudu v obrovských jej rozmeroch, zdesia sa a ustrnú od strachu. Verní katolíci ale v tým väčšom počte prihlásia sa ku tejto katolíckej organizácii, aby v budúcom krajinskom kongrese katolíkov Jednota Katolíckeho Ľudu počítala viacej miliónov členov.

Jednota Katolíckeho Ľudu vo Vacove.

Duchovenstvo vacovského biskupstva shromaždilo sa tak rečeno v úplnom počte 4. septembra vo Vacove ku porade o spôsoboch, akými po celom biskupstve rozširovať treba Jednotu Katolíckeho Ľudu. Horlivý arcipastier vacovského biskupstva, osvietený pán biskup jeho excellencia gróf Karol Emanuel *Csáky* povolal na tento deň duchovenstvo biskupstva do svojho sídelného mesta cieľom sriadenia mohútnej organizácie katolíckej, ktorá zodpovedať má od prastarých časov slávnemu chýru tohoto biskupstva.

Zo stránky strediska dostavili sa ku porade krajinskí vyslancovia: dr. Mikuláš *Zboray*, podpredseda Jednoty a dr. Alexander *Ernszt*. Prítomní boli ďalej z hlavného mesta Štefan Haller tajomník Jednoty, Jozef Gerely, dr. Julius Dolonecz, Emil Malcsiner a Zoltán Szentkirályi.

Zo stránky duchovenstva vacovského biskupstva boli prítomní: Ludvik Virter titulárny biskup, velprepoš, Ján Jung vysvätený biskup, Julius Rózsahegyi opátkanonik, dr. Karol Baksay pápežský praelát, Ján Schmidt praepost kanonik, dr. Georg Galcsek a Franc Gossmann opáti kanoníci, Oskár Matzenauer biskupský tajomník, Gustáv Schwartz spiritual, Štefan Bucsek opát kanonik, Alexander Friedrich podsprávca, Štefan Keszler biskupský obradník, dr. Béla Wildmann professor bohoslovía, Jozef Podhorszky dvorný kaplán, Alexander Szilvássy administrátor (Nagykátá). Farári: Ladislav Klárik (Boldog), Pavel Korpás (Szegvár), Jozef Franko (Hatvan), Jigó Schimalcsik (Romhány), Jozef Magurányi (Aszód), Anton Drexler (Dunaharaszti), Ernest Mihálovits (Rákóc), dr. Imrich Perényi (Mezőtúr), Franc Szijgyártó (Szentiván), Karol Kucsera (Várszentlászló), Zoltán Viz (Künszentmiklós), Béla Szirmák (Törtel), Michal Polakovits (Kerepes), Rudolf Buocz (Szendehely), Franc Vimmer (Rétság), Franc Krauze (B. Berény), Ján Krchnák (Szöd), Peter Garancsy (Tóalmás), Julius Balás (Kökényes), Leonhard Begyáts (Sár), Julius Begyáts (Kosd), Jozef Csáky (Bugyi), Ján Fehér (Váchartyán), Jozef Vayer (Berkenye), Štefan Konec (M.-Szöllös), Silvester Kadár (Mindszent), Jozef Schmeringa (Nézsza); dekani: Karol Stoics a

Štefan Drien, farár Ján Zabb; kapláni: Géza Klacskó, Jozef Töröcsik, Štefan Kokovay, Štefan Rybárik, Ján Makon, Rudolf Terlanday, Ladislav Huszár, Karol Mácsay, Ondrej Fehér, Emil Leppey, Géza Géczy, Alexander Csomor, Jozef Kovács, Armand Lesznyóczky, Imrich Besity, Franc Váll, Julius Szabados, Jozef Koncz, Štefan Koterba, Jozef Halász, Matej Rehák, Štefan Sztolár, Ludvik Verdos, Michal Takács, dr. Pavel Bencsik, Béla Szomor, Franc Hendrik organista učiteľ a mnohí iní.

Ponevác osvietený pán biskup zamestnaný bol na konferencii biskupského sboru v hlavnom meste, poradu zahájil kanonik dr. Georg *Galcsek* vzletnou rečou, v ktorej poukázal na to, ako vrele zaujíma sa osvietený pán biskup za ciele katolíckej Jednoty.

Štefan *Haller* tajomník Jednoty vysvetloval Jednotu a doterajšie jej účinkovanie, pri čom vyzdvihol, že táto organizácia vzdor krásnemu jestvovaniu jej len cez tri štvrté roka, stojí v Europe už na druhom mieste a najmocnejšia je po katolíckej organizácii, prevedenej v Nemecku.

Mikuláš *Zboray* povedal veľmi zaujímavú reč, ktorú začal slovami: Chválu vzdávam dobroti- vému Bohu, že tu medzi vami byť a vidieť môžem oduševnenie, ktoré mňa tak hlboko sa dotklo. Lež aj vám treba chválu vzdávať Všemohúcemu, že vám dal takého arcipastiera, ako je gróf Karol Csáky, ktorý že s vami spolu cíti a pracuje, tomu sa nie len ja veľmi teším, lež tešia sa všetci katolíci Uhorska. Behom reči povzbudzoval prítomných, aby čo možno všetko urobili v záujme Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Alexander *Ernszt* predostrel konečne porade ten návrh, aby katolícka Jednota v každej obci vacovského biskupstva organizovaná bola naraz v tretiu nedeľu októbra.

Shromaždení duchovní s oduševnením prijali tento návrh a s tým zakončila sa porada.

Náboženstvo je nevyhnutne potrebné.

(Dokončenie).

Keď mladík zo školy vystúpi, príde do vyšších kruhov nevery a tam otravuje svoju

mladosť. V rodine chyhno vychovaný, v škole pokazený mladík v 20. roku veku svojho vstúpi do spoločnosti, kde len zlé časopisy, nemravné knihy, špatné obcovanie, nestydaté divadlá nalezne. Pomimo toho natrafi na takých ľuďoch, ktorí zbohatnúť kroz podlý obchod, hrdo si kráčajú a na ten najvyšší stupeň sa vyšínú. Keď skúma ďalej spoločnosť, nalezne ju tak hlboko padlú, že tam už nepadne do očí ani náramná nemravnosť, ani potlačovanie čnosti. Takýmto vplyvom nakazený mladík stanúc sa mužským, [pomýšľa na manželstvo, lež hľadá takú ženskú, ktorá je jemu podobná. Takéto dve bytnosti založia rodinu, však ale tak zkaženú, že starší ľudia na ňu prstom ukazovať zvykli. Takáto rodina môže byť opravdu napomínajúcim príkladom budúceho pokoleniu, aby sa v záležitosti blahobytu chránilo beznáboženstva. Že beznábožnosť má skutočne takéto vplyvy na rodinu, to patrne vidíme; lebo kde táto vystrčí svoju hlavu, tam sa začínajú trhať manželské zväzky: tam sa poklátia aj rodiny pod úderom zklátivšieho sa oltára.

Z rodinného kruhu prechádza beznábožnosť do spoločnosti, kde pôsobí tie najväčšie zmätky.

Spoločnosť tvoriace živly neni sú len veľkí a malí, bohatí a chudobní, lež aj rozkazy a poslušnosť; tieto ale môžu sa udržať len popri náboženstve, lebo len toto môže človeku dať silu a pevnú vôľu ku poslušnosti. Len v takej spoločnosti, v jejžto srdci Boh sídli, chudobný nezávidí bohatému, ba sa vinie ku nemu s láskou; ľud nie len že sa nebojí, ale miluje vládu a úprimná láska k panovníkovi padá nazpät v dobrých skutkoch na poddaných. Takýto stav spoločnosti je pravý, prirodzený stav, nevyhnutnou podmienkou jeho ale je náboženstvo. Kde však panuje beznábožnosť, tam neni dostatočne mocná pohnútka, ktorá by povzniesla jedon celý národ a poslušnosť, práca, úcta zákonov, trpezlivosť a sebazaprenie udržala na drznatej púti. Beznábožnosť požaduje len požitok a práve preto chce z podmanenej spoločnosti vyvábif všetko to, čo môže dať človečenstvu blahobyť a pohodlnosť, zvláštne ale bohatstvo, lebo toto je nevyhnutedeľne potrebné ku pôžitku; túžba po rozkošiach teda, baženie za peňazmi, rodí neuhasytelný smäd po zlate. Neporiadne a neobmedzené túžby vykoristia všetko, z čoho sa

bliští jediný cieľ života. A pretože je život krátky a čas na vzdor našej činnosti u nás rýchlejšie pospiecha: sotva sme si zadovážili peniaze, už ich ohracujeme na rozkoše a pôžitky. V bezúzdnom vyhľadávaní pôžitkov city čoskoro otupejú. Čnosť, sláva, umenie, všetko to, čo čini život príjemným, pomínie; najčistejší cit, pravá láska je už len predmetom posmechu.

Kde panuje beznábožnosť, tam panuje zatvrdilá, nejapná náruživosť, ktorá sa ľahko vsnuje do súkromnej čnosti, do rodinnej lásky, do čistoty mravov. Takto vniká beznáboženstvo do spoločnosti. Ku odstráneniu týchto nehôd není inšieho spôsobu, jako verné pridržanie sa náboženstva. Ono nadobudne predstaveným vážnosť u podriadených, lebo Boh není len stvoriteľom sveta, lež aj pôvodcom spoločnosti. Náboženstvo ďalej kladie na srdce verejným úradníkom lásku a city uznanlivosti; podriadeným zas nakladá, aby vrchnosti uznali a im poslušní boli. Náboženstvo konečne vlieva lásku čnosti do srdc ľudských. Slovom, náboženstvo zamedzuje účinkovanie ničiacich molov a pri-náša nové, od starých lepšie polozenie.

Známy.

VIII. valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Príhlasy ku VIII. valnému shromaždeniu katolíkov Uhorska došly v ohromnom počte. Toto valné shromaždenie prevýši v svojich rozmeroch všetky katolícke shromaždenia doposiaľ vydržiavané.

Ku VIII. valnému shromaždeniu cestujúcim ústavy obchodu povolily väčšie, menšie zníženie ceny cestovných kariet:

Južná železnica povoľuje nasledujúce výhody: Každý člen valného shromaždenia, ktorý má vstupné, dostane certifikát, ktorý pri vymenení cestovnej karty pri kasse treba dať odštemplovať. Na základe tohoto certifikátu možno s kartou prvej triedy cestovať do Budapešti a zopiatky na druhej triede. S cestovnou kartou druhej triedy možno cestovať do Budapešte a zopiatky na tretej triede. Táto výhoda platnosť má od 10. do 18. septembra. Pri cestovaní domov treba certifikát pri kasse v Budapešti po-

znove dať odštemplovať. Ponevác sa cestovné karty aj ku zpiatočnej ceste potrebujú, neslobodno ich odovzdať pri zostúpení z vozňa v Budapešti.

Lodná spoločnosť Dunajská poskytuje nasledujúce výhody: S loďami na Dunaji a na Tise s kartou druhej triedy na prvej triede a s kartou tretej triedy na druhej triede cestovať môže každý, čo pri vymenení karty preukáže certifikát kruz Družstvo Katolíckych Spolkov Uhorska vystavený. Tento certifikát má platnosť od 11. do 17. septembra.

Uhorské Štátne Železnice ačpráve skúpej, ako iné ústavy premávky, povolily tiež výhody cestujúcim ku valnému shromaždeniu.

Kým iné ústavy za certifikáty nič nežiadajú, Uhorské Štátne Železnice za každý certifikát žiadajú 20 halierov od cestovateľov. *Týchto 20 halierov treba pri objednaní certifikátu popredku poslať na riaditeľstvo valného shromaždenia.*

Uľavenie cestovnej ceny, aké poskytujú štátne železnice, obnáša 33 procentov a vzťahuje sa aj na tretiu triedu.

Cestovatelia ku shromaždeniu po dráhe štátnych železníc nech teda len vtedy žiadajú od Riaditeľstva certifikaty, keď myslia, že tým dačo usporia. Kto na príklad z takej dialky cestuje, že medzi riadnymi okolnosťami 60 halierov platí za kartu na železnici, ten nech si certifikát nežiada, lebo 33 procentovú výhodu zhltnie 20 halierový poplatok za certifikát.

Nech si teda len tí žiadajú certifikáty ku uľaveniu ceny cestovných kariet, čo medzi riadnymi okolnosťami za železničnú kartu platia vyše jednej koruny.

K valnému shromaždeniu shotovené sú aj zvláštne odznaky. Predstavujú tieto odznaky apošolský kríž na troch vrchoch v medennom štíte, Cena odznakov je 30 halierov za jeden kus. Pri poprednom doposlaní peňazí rozposiela ich poštou Riaditeľstvo. V čas valného shromaždenia k dostaniu sú pri kasse valného shromaždenia.

Certifikáty, vstupenky, odznaky rozposiela a ďalšie vysvetlenia dotyčno valného shromaždenia dáva Krajinské Družstvo Katolíckych Spolkov Uhorska (*Magyarországi Katolikus Egyesületék Országos Szövetsége*) Budapešť, IV., Františkánský plac číslo 7.

POLITICKÉ CHÝRY.

Dr. Mikuláš Zboray v kruhu svojich voličov.

Vyslanec kresťanskej ľudovej strany dr. Mikuláš Zboray účtoval 30. augusta pred svojimi voličmi v obciach Marczali a Kéthely, ktoré sú najľudnatejšie v celom jeho okrese. Voličia v oboch obciach prijali ho s veľkými ováciami a rečníci Žigmond Fekete správca panských statkov a pravotár dr. Béla Bernáth v rečiach ubezpečili obľúbeného ablegáta o dôvere voličov aj na budúcnosť.

Krajinský vyslanec Zboray v jeho účtovných rečiach spomenul aj mnoho pretriasanú otázku fúzie, sliatia sa totiž do jedna tých politických stránok, ktoré tvoria teraz koalíciu. Fúzia, ako povedal, medzi Andrássym a Kossuthom v hlavných punktoch skutočne už jestvuje. Rečník nezná patričné uznesenie, lež ohľadom na to, že vodcovia ústavnej strany gróf Július Andrassy a Koloman Széll behom tohoto roku a zvlášte na jar, — ako uznesenia fúzie medzi nimi uzavreté bolo, oduševňovali sa za stanovisko vyrovnania roku 1867, kým z druhej strany Franc Kossuth v jeho rečiach v Pätikostoloch a nedávno v Budapešti povedaných tvrdil, že onedlho celá krajina bude v jednom tábore, asíce v tábore osemaštyridsiatic: s napnutou zvedavosťou očakáva sa preto stanovisko vodcov, t. j. ktorú politickú stranu zastupovať bude ten nový programm.

Až keď tento nový programm vôbec známy bude, osvedčí sa kresťanská ľudová strana, aké stanovisko zaujme, či príjme fúziu, či ostane ako osobitná stránka s druhými stránkami v koalícii, alebo či ani v koalícii neostane a bude kráčať svojou vlastnou cestou.

Konferencia biskupského sboru.

Sbor biskupský Uhorska vo štvrtok, 3. septembra vydržoval konferenciu v budínskom paláci arcibiskupskom. — Konferencii predsedal kardinál knieža primas Klaudius Vaszary a prítomní boli: dr. Julius Várossy arcibiskup kaločský, Viktor Mihályi grécko katolícky arcibiskup fogarašský; katolícki biskupi: gróf Vilhelm

Batthyány (koadjutor Nyitra), Ludvik Balás (Rozsnyó), gróf Karol Csáky (Vác), Ján Csernoch (Csanád), August Fischer-Collbrie (Kassa), Vilhelm István (Szombathely), gróf Gustáv Majláth (Erdély), Ottokar Prohászka (Székesfehérvár), Alexander Párvy (Szepes), Farkas Radnai (Besztercebánya), gróf Mikuláš Széchenyi (Győr), gróf Julius Zichy (Pécs), Hipolit Fehér hlavný opát (Pannonhalma). Grécko katolícki biskupi: Julius Drohobeczky (Nagykőrös), Julius Firezák (Munkács) Vazul Hosszu (Lugos), Demeter Radu (Nagyvárad), Ján Szabó (Szamosujvár) a Ján Vályi (Eperjes).

Konferenciu zahájil kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary krátkou modlitbou. Zápisnicu viedol dr. August Fischer Colbrie biskup košický. Z konferencii poslali v prvom rade telegrafické pozdravy na jeho veličenstvo kráľa a na pápeža Piusa X. Za tým sa pojednávaly v podrobnostach predlohy o autonomii katolíkov a o kongruie katolíckych duchovných a rozličné iné cirkevné a školské záležitosti; po čom konferenciu o jednej hodine popoludní zakončili.

Minister orby a malí gazdovia.

Ignác Darányi, uhorský minister orby poslal podžupanom stolic úpravu, aby túto vo viac sto exemplároch rozdelili medzi malými gazdami. Úprava oboznamuje cieľu primerané manipulovanie kŕme v zimnom čase a poukazuje na tie spôsoby, ktorými si malí gazdovia môžu na včasnú jar kŕme zadovážiť. Medzi iným uvádza tie rastliny, ktoré sú obzvlášte súce na kŕmu vo včasnej jary a ešte veľa užitočných poučení sdeluje.

Z CUDZOZEMSKA.

Nemecko.

Najviacej poštových kariet píše v Nemecku. Dla vetovej štatistiky píše v Nemecku do roka 1394 millionov poštových kariet. V Anglicku ich píše 800 millionov, v Spojených Štátoch Ameriky 799 millionov, v Japonsku 665 millionov, v Rakúsku 326 a v Uhorsku 104 millionov.

Taliansko.

Rozbroje medzi socialdemokratmi. V Taliansku roztrhli sa socialdemokrati na dve stránky. Na socialdemokratov zreformovaných a na syndikátistov. Zreformovaní predhadzujú teraz syndikátistom, že ukradli 130 tisíc lírov sossbieraných peňazí. Socialdemokrati sú teda všade jednaki.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kresťan-a»!**

BESEDNICA.

Pavlíkovci.

Jakási podivne ľavná zima bola v tom roku. Popri stáľom južnom vetre, januárovo slnko tiež teplo hrialo na šedé strniská a čierne oračiny.

O sňahu nebolo ani chýru, ani slýchu a gazdovia v prvý vianočný deň, keď teplý, južný vietor priniesol niečo dážďa, toto predpovedali: «Čierne vianoce — biela veľká noc».

Len impozantné vrcholy vysokých Tatier vyčnievaly sta sňah bielo do čiernej poprádskej doliny. — Snadno je Tatrám, na ktorých bárs kolko rázy v lete sňah padá!

V túto zimu udal sa so mnou ten div, že prvého januára nastatým, novým konvencionálnym sluhom a aj starým k podiveniu to nariadenie som vydal, že na druhý deň včasne ráno, pokiaľ zápraž žrať bude, aby usporiadali pluhý, lebo budeme pokračovať v oraní strnisk tam, kde sme v novembri — pre včasnú zimu — zanechali.

Ešte aj môj starý břešský gazda s istou pochybnosťou vyvalil na mňa oči:

— Nuž a jak bude tejto noci sňah padať, alebo silno mrznúť?

— Neboj sa, nebude padať sňah. Barometer ukazuje stály, dobrý čas, len sa prichystajte na čas, aby sme ráno o ôsmej hodine boli na table, lebo i tak popoludní o štvrtej hodine sa zmrkne.

Slovo barometer v poslednie roky s istou poverčivou bázlivosťou naplnilo mojeho gazdu Mateja, ktorý za tých desať rokov, čo u mňa slúžil, navyknul, že každá mimoriadná úprava, ktorá sa v gazdovstve prichodila, súvisí s tou, od neho po dnešný deň nepochopiteľnou ustanovizňou: s barometrom.

Zo začiatku, keď som všetkú zemiaky voziacu zápraž s najlepšej rannej práce dal vypriaľnúť a celú hospodársku silu, každého zdravého človeka a nádeničku som postavil ku snášaniu sena, lebo barometer dážď ukazuje, môj Matej s istým podceňujúcim úsmevom ukázal na blankytné nebe, z kadiaľ pražiac páľilo dolu letné slnko a jeho ľúče, bez toho, že by sa bol aj len čo najmenší obláček ukazoval.

Ešte aj pri poslednom voze sena som slýšal na jedno ucho, že môj Matej preklina ten barometer, či čo, pre ktorý museli s takou náhlivosťou sena na darmo domov vozit; kdežto lepšie by mu bolo bývalo ešte za jeden deň na slnku sa sušit.

Usmievajúc sa, myslel som tak po pol noci na môjho Mateja, keď som sa od hrmavice predesene zo-

budil a nahnúc sa prez otvorené okno hľadel som na vznešenú hru prírodných síľ.

Na druhý deň sluhovia, ktorí od obrovského privalu pokazené, už nakopené, ale na šťastie tak zachované brázdy so zemiakami naprávali, na zpät nosením vymytej zeme sa zaobierali, s istou poverčivou bojázlivosťou hľadeli na mňa, jako som pozeral po lukách, na ktorých tisíce a tisíce úplne premoknutých ostrbov čupilo do poly zgniavených. Lebo márne som upozorzoval ľud na približujúcu sa nehodu. Na mnohých miestach ešte v poriadku zastihnul dážď seno a tam bola ľuka počiaraná s plavými čiarami, s barvou ztrateného, nepohrabaného sena.

Vtedy sa stalo ponajprv, že môj Matej uverit nemohúcou skromnosťou, jakoby zahaľbený, vyjavil, že net barometer je veľká vec, len to by rád vedel, že jako vie ten barometer dážď popredku pocítit?

Potom dlhšie, jako desať rokov vysvetľujem príležitostne Matejovi barometer, ale po dnes len taký výsledok som znal docielit, že keď aj v jakýkoľvek čistý čas dám zastaviť žatie, že by celá sila o zlomkrk nosila jačmenné križe do humna: gazda Matej sám najlepšie povzbudzuje ľud, že len rýchlo, rýchlo, — barometer ukazuje dážď!

Ešte jedon výsledok má desaťročné moje vyučovanie a to je ten, že kolkokrát Matej do mojej izby vstúpi. aby prevzal úpravu na druhý deň znejúcu, oči ani na okamih nezpustí z barometra na písacom stoliku stojáceho a v takýto čas v pochtivých jeho ľahoch tváry odzrkadľuje sa istá poverčivá úcta.

Slovom, aj včul, jako slýšal Matej slovo barometer, vec bola vybavená a na druhý deň, druhého januára, čo sa vo Spiši ešte od pamäte sveta nestalo, u prostred veľkého plieskania bičov všetka moja zápraž, — vynimajúc jednej — započala oračku.

Táto jedna zápraž, ktorá zostala doma bola Pavlíkovecov.

Pavlík prišiel z Poľska, na konvenciu. Je veľký, silný, už nie celkom mladý človek. Všera prišiel so svojou manželkou, Žofkou a šiestima dietkami, z ktorých najstaršie mohlo byť jedenásť ročné, najmladšie ale dva ročné. Samé belavé, tuponosé deti a všetky byly na otea podané.

Celá rodina pešky prišla z Galicie, aby si usporila odo mňa napred vyplatené cestovné trovy a môže byť, že od dní išla pešky s batožinou, s detmi, prenocujúc v daktorej blízko ležiacej dedine u jedného, druhého dobrosrdečného človeka.

V ten večer ešte bol Pavlík pri kŕmení a veľmi bol spokojný so svojimi konikami, ktoré viac rázy potiaľnul za hrivy, čo môže byť taká kočišská povera a ich náchyľný krk utieral s rukávom na košeli.

Pri raňajšom kŕmení už Pavlík ufujazdil. Jedonásť ročný jeho syn, Jašek, postielal pod kone, aj ten by ich bol pokúsil sa kŕmit a kefovať, keď by sa tomu bol rozumel.

Ani Jašek, ani Žofka nevedeli nič o Pavlíkovi, len

to, že večer dobre sa nasýtil zemiakovými haluškami, lahnul si do postele na odpočinok a ráno nebolo po ňom ani stopy.

Žofke tiekly slzy, kým toto rozpovedala a tieto slzy padaly do koryta, v ktorom práve osievala múku k novému pečeniu. Tak ale aj tri-štyri menšie deti tiež potichu sa smoklily a požadovaly od úbohej matky otca.

Môžem povedať, necítil som sa najprijemnejšie. Tu mám na krku tých šesť malých detí s tou cudzou ženou, ktorá je v takom stave, že v ktorúkoľvek minútu môže porodiť siedme belavé, tuponosé dieťa, lebo každý znak to dokazuje, že ten lotor Pavlík uskočil pred zimnou oračkou, alebo — pred siedmou otcovskou radosťou.

Podvečer zápraž prišla z oračky, sluhovia nevedeli prechváliť, že jako dobre sa ore, kone sotva cítia pluh. Matej ale priniesol na ukážku niekoľko púpavnatých hrúd, ktoré našiel medzi strniskami a to tvrdil, že jak bude takýto ľavný čas ešte za týždeň, strnisko sa celkom otvorí na div divov — v januári.

Zotmilo sa a nastala noc, môj nový sluha Pavlík ale ani poteraz sa nenavrátil domov ku uspokojujúcej svojej zúfajúcej rodinky.

(Dokončenie nasleduje.)

K našemu vyobrazeniu.

Na tisíce je takých žien v Anglicku, zvlášte v Londýne, ktoré miesto toho, že by sa učily zasmažku miešať, poriadne variť a šiť, silou mocou na tom pracujú, aby volebné právo vymohly ženám v Anglicku. Mnohokrát príde ku srážkam medzi nimi a policajmi, ktorí ich z parlamentu, kde sa jednostajne vtierajú, zbraňou musia odstrániť. Naše vyobrazenie predstavuje nám takýto demonštratívny pochod, na ktorom súčasťnilo sa 10.000 žien.

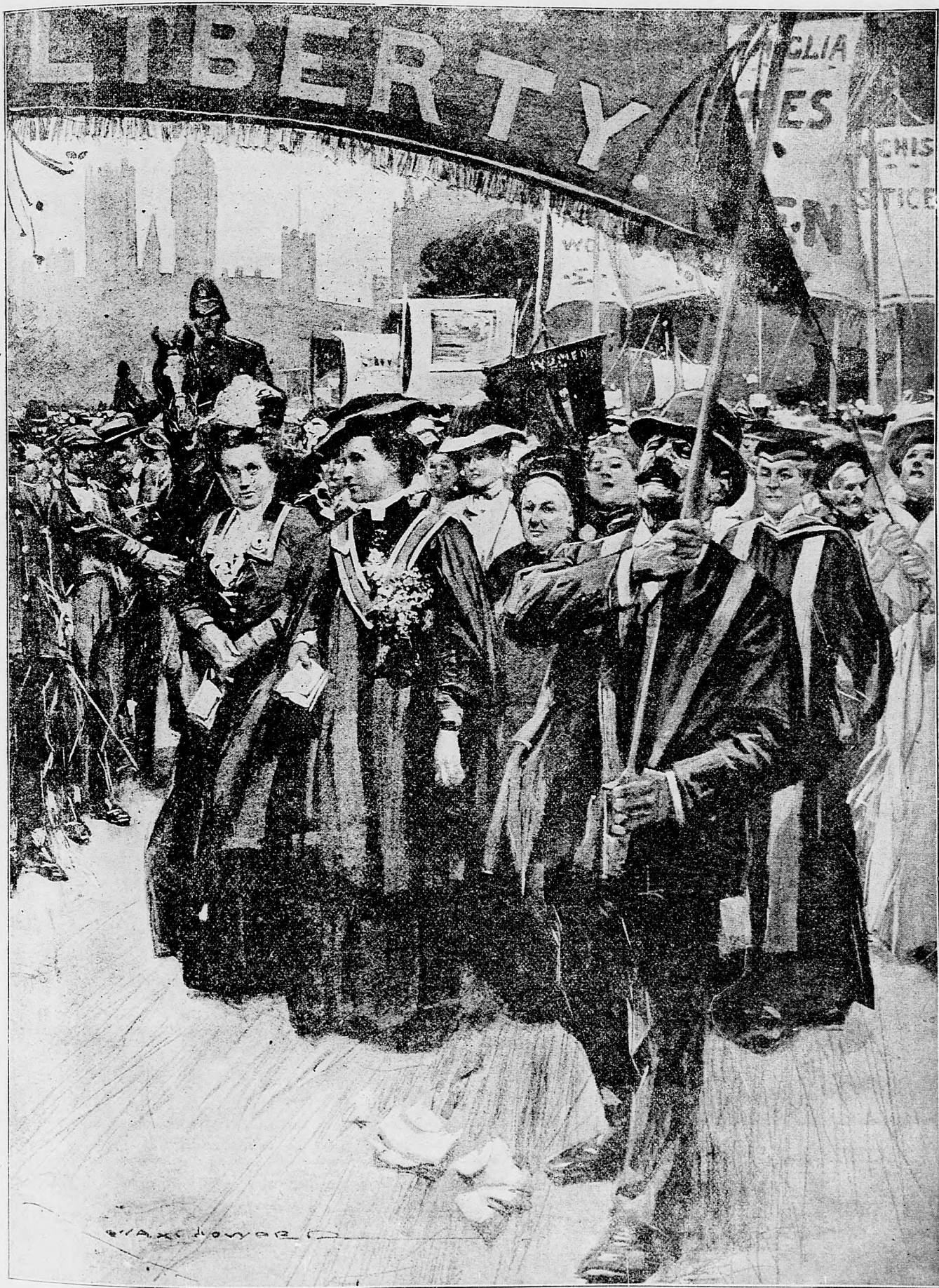
CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v pondelok, 7. septembra presne o 5. hodine dorazil do hlavného a sídelného mesta Budapešti. Obecenstvo hlavného mesta prijalo jeho veličenstvo zriedkave slávnostným plesom. Všetky stavania ulíc, ktorými sa jeho veličenstvo do budínskeho kráľovského zámku viezol, ozdobené boli zastavami a po oboch stranách cesty stála mládež školská v dĺžke na tri kilometre a počtom 30 tisíc. Ovácie malých detí mile prekvapily jeho veličenstvo. V budínskom zámku prijali jeho veličenstvo arciknieža Jozef i s rodinou a dvorné duchovenstvo a úradníctvo.

Posviacka chrámu večnej poklony. Na Üllövskej ceste vystavený nový chrám večnej poklony, ktorý nazvali menom kráľovnej Alžbety, dňa 8. t. m. vysvätili. Kostol vysvätil biskup Medard Kohl a slúžil v ňom i prvú svätú omšu; na druhý deň slúžil v novom kostole svätú omšu kaločský arcibiskup Julius Várossy, v tretí deň ale jágerský arcibiskup kardinál Jozef Samassa. Kázne držali: v prvý deň stolnobelohradský biskup Ottokár Prohászka, na druhý deň čanádsky biskup Ján Csernoch a v tretí deň rožňavský biskup, Ludvik Balás. Arciknieža Ludvik Victor dňa 8. sept. prišiel do Budapešti, kde bol prítomný na posviacaní chrámu večnej poklony a na smútočných službách Božích, ktoré sa odbavovali za kráľovnú Alžbetu. Na týchto dvoch slávnostiach zúčastnili sa všetci arcikniežatá.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie na vyzvanie jeho excellencie grófa Jána Zichyho, aby účasť bral v VIII. valnom shromaždení katolíkov Uhorska a spolu so slávnym sborom biskupským prijal protektorát tohoto kongressu krajinského, vo veľmi peknom dopise sa osvedčil, že protektorát katolíckeho kongressu ochotne prijíma a ku valnému shromaždeniu katolíkov Uhorska s radosťou sa dostaví. — Jeho osvietenosť pán biskup po zakončenej birmovke odcestoval do Budapešti, ku konferencii episkopátu uhorského, kde sa pojednávalo o autonomii katolíkov, o kongregácii duchovenstva a o záležitostiach školských. Po konferencii odcestoval osvietený pán biskup na návštevu svojej rodiny do stolice Bars a Hont. — Ignác Olejár vymenovaný je za kaplána do Boldogkőváralja, Adalbert Petsár zo Sárospataku do Košíc za profesora na praeparandiu. Ako kapláni sú vyslaní: Jozef Fertsák z Tálye do Sárospatak. Martin Schöpp z Hernádnémeti do Felsőöcsvár, Jozef Kocsis z Boldogkőváralja do Hernádnémeti, Ján Belyis z Kiszebenu do Zborova, Jozef Zalibera z Enyiczke do Kiszebenu, Jozef Kenedich do Enyiczke. — Na území košického biskupstva založená je najnovšie Jednota Katolíckeho Eudu, horlivosťou kaplána Gézu Mayer s mnohými údami v Tokaji. — Kryptu kniežata Franca Rákóczi II. aj v posledných dňoch navštívilo veľa cestovateľov z cudzozemska.

Macocha. Pokoj obyvateľov mesta Piacenza po tieto dni pobúrila smutná udalosť. Robotník Cuttini ponevác odovdel, i druhýkrát sa oženil. Z prvého manželstva mal jednu osemnásťročnú krásnu dcéru, ktorú veľmi rád mal. Dievča sa vydržiavalo šitím šiat, ale zo zárobku mnoho dávalo i svojim rodičom. Ale všetká jej usilovnosť nič nestála, lebo lásku macochinu nemohla obsiahnuť. Mučenie macochino bez slova znášala; pred otcem sa nesťažovala, lebo nechcela narušiť domáci pokoj. Po tieto dni dostavil sa do domu pytač, ktorý si chcel devu pojať za manželku. Macocha pytačovi surovo dvere ukázala, lebo sa totižto bála, že by s vydajom dievčata i hmotná podpora vystala. Keď sa dievča o vyhnutí svojho milenca dozvedelo, macochu tahalo na zodpovednosť, ale táto ju z domu palicou vy-

Demonštrujúci pochod volebné právo žiadajúcich žien v Londyne.

je šacovaný na 32 tisíc 711 korún. — Tých cigánov, ktorí sa v posledné dni u nás do viacerých domov vlámali a všeliaké krádeže spáchali, chvála Bohu, už chytili. Tí bezbožníci sú: Ján Bodi, Jozef Paráz, Peter Csonka a Jozef Kolompár; ten ostatný už dve vraždy spáchal, zabil brata svojej matky a jedného žandára, začo 16 rokov sedel v žalári. Že aký je to zátvrdlý zbojník, vysvitá z jeho slov, ktoré pri vyšetovaní do očí povedal spišsko-sobotskému poštarovi, ktorý tých cigánov, keď sa do poštového úradu chceli vlámať, s troma výstrelami z revolvera odstrašil: «Však keď by sme boli znali, že pán sám je v izbe, nadarmo by bol býval revolver, by sme ich boli chytili, zviazali, ústa zapchali, peniaze odobrali a zabili. Raz by už bolo treba dáky základný poriadok urobiť s tými nezbednými cigánmi. — Dňa 31. augusta bolo na jarmoku v Gňazdoch vyše 200 kusov statku, z toho sa predalo asi 600. Kupcov bolo málo, lebo do Poľskej nevoľno previesť statok. Na tom jarmoku bolo jedno ošípané, za ktoré 210 kcorún dali; údajne asi tri centy mohlo vážiť. V Richvalde dňa 31. augusta tri ročný chlapec, menom Pavel Zsemjanek z mostu do potoka spadnul a ľavú ruku si zlomil. Zaiste by sa bol aj zatopil, keby ho pri moste bývajúcí gazda nebol oratoval. Rodičia pozor na deti! — V ten istý deň aj druhé nešťastie potkalo už šedivých rodičov. Zomrel im 18-ročný syn Vavrek. Škoda ho, bol veľmi pobožným, poctivým, poslušným mládencom a pravou rukou svojho starého otca. Pohrab mal pekný s dvoma kňazmi a kázňou. Nech odpočíva v pokoji!

Vlámání vo Vrbovom. Vo Vrbovom (Verbó) dňa 22. augusta jeden posiaľ neznámy človek v noci vlámal sa do krémy krčmára Štefana Krutkyho a vylámajúc fiok s peňazmi, obsah jeho ukradol a potom posmeliac sa s tam nájdenou pálenkou, aj do susedného bytu chcel vniknúť, ale na šramot zobudili sa domáci a zlodej ušiel. Žandarmeria vlamača stopuje.

Chýry zo Sariša. *Prešov.* Zriedkavo krásny sobáš bol tu 5. septembra vo veľkom kostole katolíckom. Do stavu manželského vstúpil popredný muž tunajšieho katolíckeho obecnstva, pravotár dr. Georg Ghillány a prisahal vernosť slečnej Margarete Lakner, dcére neobehého hlavného lekára mestského. Adalbert Zaborovszky praepošt dekan-farár držal pri sobáši veľmi peknú reč, ktorou hlboko dojal všetkých prítomných. Ku slávnostnému sobášu dostavila sa početná rodina, predné rodiny z mesta a okolia a veľa priateľov a známych. — Ku gazdovskej výstave, ktorá sa tu zariaďuje, od 3—5 októbra chystajú sa po všetkých stranách. — Gazdovský spolok tých 1000 korún, ktoré dostal od ministra orby na odmenu za kynoženie chrústov, rozdal tieto dni. V tejto záležitosti najviac sa vyznačili žiaci jednotlivých škôl, ktorí pri dozorovaní svojich horlivých profesorov vykonali v každom ohľade veľmi chválitebnú prácu. Tento príklad mali by aj kdeinde nasledovať a vtedy by chrústy nerobily toľké škody v stromoch, zemiakoch, repe. V našej stolici vykynožili chrústov 775*25

hektolitrov. — *Bardijovo.* Prvého septembra, v deň sv. Egidia, patróna hlavného kostola odbavovaná tu bola pekná slávnosť, pri ktorej Anton Korányi opát, tunajší farár a hl. dekan stol. šarišskej slúžil sv. omšu s veľkou assistenciou. — *Abos.* Z fundácie 20.000 korún, ktorú složil Ján Ivaneczky, farár z Kisladna, založená je tu fara od 1. septembra b. r. Za administrátora vymenovaný je tunajší rodák Viktor Szalai z Lemešanov.

Púť do Mariatálu. Ako inokedy, tak aj toho roku pojde 18. septembra z Dolných Orešán púť do Mariatálu.

Plynové osvetlenie v Novom Meste nad Váhom dňa 1. septembra bolo do života uvedené za peknej slávnosti. V ten deň večer krátko pred 1/28. hodinou výstrely z mažiarov oznamovali, že plynové osvetlenie začne účinkovať a presne o 1/28. hodine sa plynové lampy aj rozžaly. Na troch rozličných miestach mesta jedľovými ratolesťami ozdobené lustre boli postavené a mesto plávalo v opravdovom lesku. Vo veľkom počte shromaždené obecnstvo s veľkým potešením sa kochalo v plynovom osvetlení, ktoré už dávno túžobne očakávalo.

HOSPODARSTVO.

Hospodárske úvahy.

Spísal Imrich Herczmanszky, tajomník hospodárskeho spolku nitrianskej stolice.

Každý človek má toľko, koľko potrebuje, aby vyžil. Hospodár má roľku, nádeník má k práci súcú ruku, úradníci zas majú učenosť. Vidíme teda, že je každému človeku dano toľko, aby mohol vyžiť; len to nenie dano každému, aby tieto dary s užitkom. Z tadiaľto potom pochádza nespokojnosť.

Aby sme teda spokojnými boli, nenie inšie potrebné, jako to, aby sme svoje imanie rozmnožovali, čili vyúžitkovali k dôchodku. Aby sme to činiť mohli, v prvom rade musíme dobre poznať tie prostriedky, ktoré sú nám na pomoci, aby sme mohli vyžiť. Robotník pozná svoju silu, teda vie, jakú robotu môže poduť.

Ja prítomne uvažovať idem len o roľníctve. Všeobecná je tá mienka, že roľník má tú najľahšiu prácu, lebo keď si obrobí svoju roľku, keď zaseje semä, úroda príde, len ju sožať treba. — Bohužiaľ, nenie to tak. Dnes už nežije roľník tak ľahko, dnes musí roľník dobre natiahnúť struny rozumu a sily svojej, aby mu roľa dala tú úrodu, ktorá je potrebná, aby i s rodinou z nej vyžiť mohol. Dnes sa teda aj roľník musí namáhať, aby primerano veľký dôchodok mal. V dneskajšom čase ale aj roľník môže ľahko vyžiť. Chodí všelikade,

vidí všeličo. To ale všetko nedostačí, lebo svet pokračuje; aj my musíme so svetom pokračovať. Musíme sa teda učiť, z iných príklad brať, aby ľudia nehovorili, že nevieme viacej, ako naši dedovia. Najviac sa ale naučíme z dobrých kníh, a keď jedon druhému vyprávame, čo sme videli a počuli. Nech z toho, čo jedon vie, aj druhý má choseň.. Toto ma povzbudilo k spisaniu mojich úvah o hospodárstve.

Základom a spolu i prameňom poľného hospodárstva je:

Pôda (zem).

Náležíte len tak môžeme mluviť o roľníctve, jestli poznáme hlavnú požiadavku roľníctva, totižto pôdu, ktorá nás všetkých chová. Najvrchnjšia vrstva pôdy, ktorú my oreme a do nej sejeme, nebola vždy tak sypká, jako včul. Bola ona skale podobná. Len že železný zub času rozdrobil kamene, zem zmenil. Behom času aj čiastky tela zvierat a bylín zhnily v zemi a zväčšily hmotu pôdy. Rozdrobenie skál, zhnytie a smiešanie sa tela zvierat a bylín spôsobily, že naša pôda vlastne pozostáva zo zhnitých čiastok tela zvierat a bylín. Že je to tak, o tom sa ľahko presvedčíme: vezmime za hrst zeme, dajme ju do pohára, nalejme na ňu vody a položme pohár na tiché miesto. Zem bude sedieť, voda sa ale čistí. Zbadáme, že tá zem nebude všetká jednakej barvy, jako predtým. Najnižšia vrstva bude bledá, to je piesok, alebo štrk; vyššie nasleduje tmavšia vrstva, to je zem; na vode ale tmavšie veci plávajú, to sú pozostatky zvierat, alebo bylín. A tak vidíme, že zem pozostáva z rozličných čiastok a že ona povstala zo zpráchnivenia skál, zvierat a všeliakých bylín.

Tak teda, jako vidíme, hlavnými čiastkami zeme sú: malý štrk, piesok hlina a pozostatky zvierat a bylín. Len že aj iné veci nachádzame v pôde, ktoré ale oko nezbeda, ku príkladu: vápno. — Či je v zemi veľa, alebo málo vápna, tak sa dozvieme, keď nalejeme na zem Jestli octu. zem octom obliata vrie, veľa vápna je v nej; jestli ale nevrie, málo vápna je v nej. Toto by byly teda tie najhlavnejšie čiastky zeme, ktoré sa dajú aj okom spatrit.

Všetci dobre vieme, že zem má rozličné názvy: je totiž hlinastá pôda, piesočnatá pôda. — Pôda tieto mená dostáva od tej tvoriacej časty, ktorej sa v nej najviac nachádza. Keď hlina dve tretiny pôdy tvorí, taká pôda menuje sa hlinastou.

Čiastky hlinastej zeme sa veľmi silno držia po hromade, jestli je mokrá dá sa miesiť. Keď prší, ťažko ju vlaha prenikne; jestli je ale vodou preniknutá, dlho ju drží v sebe a preto je hlinastá pôda chladná. V suchom počasí lepšiu úrodu dáva, nežli piesočnatá zem. Hnoj v nej neskorej zhnije, a tak aj účinok jeho je stálejší; preto hlinastú pôdu treba dobre pohnojit každý piaty—šiesty rok na poly zrelým hnojom maštaľným. Keď namokne, hlinastá pôda ostane veľmi lepiacim sa blatom; vyschne-li, je tvrdá a dopuká sa. Preto v obidvoch pádoch nenie možno ju obrobit, preto sa vtedy

má obrábať, keď je z polovice suchá. Keď ju oreme v mokrom stave, jako slanina sa krája; keď ju ale oreme v suchom stave, pluh sa jej nechytí, alebo hrudy sa vyvalujú. A preto sa menuje hlinastá zem ťažkou pôdou. Časté obrobenie a pohnojenie ľahšou činí hlinastú pôdu.

Okrem toho má hlinastá pôda aj viacej iných druhov: je veľmi ťažká (glejovitá) pôda, obyčajná pôda, vápenistá pôda atď. To sú všetko úrodné pôdy, dobre sa rodí v nich: žito, jačmeň, ovos, repica, ľadník, ďatelina a kukurica.

Pri týchto pôdach často sa udáva, že mráz povytahuje obilie a preto jakonáhle môžeš, hneď máš pogúľať (povalkovať) zbožie.

Keď dve tretiny pôdy piesok tvorí, to je piesočnatá pôda.

Piesočnatá pôda slabo sa drží po hromade; keď ju prstami mrvíme, je ostrá a suchá. V mokrom stave netvorí blato, nelepi sa, vodu hneď vpije, ale ju aj chytro vypustí; chytro vyschne a tak pri suchom počasí úroda v nej chytro vyhorí. V dobe horúčosti veľmi sa zohreje, v dobe chladného počasia chytro a veľmi vychladne a preto skorej sa v nej vyvíňuje na jar obilie, ale v zime aj skorej vymrzne, nežli v hlinastej pôde. Ponevác je piesočnatá pôda suchá a prhká, hnoj v nej chytro hnije a tak hnoj v nej málo trvá. Každý tretí—štvrtý rok ju treba povážať, ale slabšie a len zrelým hnojom. Obrábať sa dá v ktorúkoľvek dobu, ponevác blato netvorí a ani neztvrdne.

Piesočnatá pôda má nasledovné čiastky: malý piesok perlový, štrkový piesok, hlinastý piesok, čierny piesok. Perlový alebo sypký piesok málo stojí; v ňom rastie len raž, zemiaky, pohanka, ovos, a i táto úroda je slabá. Piesočnatá pôda je najsúcejšia pre les, vinohrad; hlinastý a čierny piesok ale je veľmi cenný, daria sa v ňom tie najvzácnejšie byliny: žito, repica, tabak atď. Jako už spomenuté bolo, byliny často vymrznú v piesočnatej pôde. A preto oziminy dobre treba na jar preskúmať a plešiny za včasu zasiať. — Na plešiny sa môžu zasiať akékoľvek jarné rastliny.

Miešanina v jednakej miere pozostávajúca z piesku a z hlíny menuje sa válkovou pôdou. Z ohľadu vlastnosti nachádza sa ona medzi dvojakou pôdou výš spomenutou. Je ona veľmi dobrá, lebo sa v nej daria všeliaké rastliny tohože podnebia.

Pôda, ktorej aspoň desiatu čiastku tvoria pozostatky zvierat a bylín, je výborná. Býva ona tmavá, následkom čoho sa chytro zohreje, ponevác je v nej piesok, nenie ťažká; preto, že nachodiace sa v nej čiastky jednodajne hnojia, sypkými činia nerosty a toto množí potravu rastlín, čo veľmi úrodnou činí pôdu. Takáto pôda veľmi mnoho vody vpije a ju dlho zachová v sebe. Keď je mokrá, masnou sa zdá byť a je pružná (elastičná). V suchom stave nedrží sa pohromade, je sypká, v ugniavenom stave ale stane sa tvrdou a dopuká sa. Zimné mrazy vyťahujú pozostatky zvierat a bylín a na jar, keď púšťa korene ozimina, pri-

du na vrch a preto valkovanie je veľmi užitočné a potrebné.

Všetky rastliny nášeho podnebia sa daria v čiernej pôde.

Pôda, ktorej piatu časť tvorí vápno, menuje sa vápennou pôdou. Keď ale vápno tvorí len desiatu časť pôdy, vtedy je to vápennistá pôda. Keď je vápna vyše piatej časti, to škodí pôde, rastliny sa horšie daria, keď je ale vápna veľa v pôde, rastliny v nej nerastú.

Vlastnosti vápenej pôdy sú nasledovné: len stredne sa drží pohromade a preto ľahko sa dá obrábať; v mokrom stave sa lepí, v suchom stave sama od seba sa rozsype, po daždi sa kôra chití na nej; následkom bládej farby ľahko sa rozohreje; jej príroda je suchastá a prete tak ju treba hnojiť, ako piesočnatú pôdu.

Mimo tu spomenutých pôd známe ešte iné, ktoré sa dľa toho menujú, v akej miere z výš spomenutých častí sú složené.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Lutiša (Lótos, Trenč. stolica).

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Známo je asnaď ešte cteným čitateľom nášho milého «Krestana», že bárs i s dost veľkými ťažkosťami a neustalým namáhaním s pomocou dobrých ľudí podarilo sa nám pekný kostolík vystaviť a sriadiť tak, že veru srdcia naše sa tešia, že sme sa tejto duchovnej radosti dožiť mohli.

Avšak v dobre sriadenej katolíckej farnosti po kostole nasleduje dobre sriadená a zákonu zodpovedajúca škola, lebo kostol a škola sú základom budúcnosti katolíckeho života. Naša katolícka škola, tak pre veľký počet detí, ako mizerný stav jej nijako nezodpovedala požiadávkam všeobecným. Preto bolo nám narídené, lebo školu štátu popustiť, alebo novú vystaviť. Ale stavaj, keď nevládzeš, keď bieda a nudza na teba z každého kúta volá. Farnosť malá, ľud chudobný, chotár planý a neúrodný, cesty zlé, zárobky žiadne; tieto okolnosti veru neposkytujú nádeje k prevedeniu stavby školskej.

No, ale netreba zúfať! Láska Kristová, ktorá k dobrému povzbudzuje, ktorá každú farchu ulavuje, ktorá všetko prekoná a nemožnosti nezna; áno, táto veľká láska ešte žije v srdciach ľudských a vďačne obetuje tam, kde sa jedná o vec svätú, o vec prospešnú. Áno,

znaky tejto lásky sa nám už aj ukázaly, lebo náš najdôstojnejší arcipastier Imrich *Bende*, osvietený pán biskup nitriansky obetoval 1000 korún. Náš vrele milovaný pán ablegát, dr. Alexander *Ernszt*, pápežský komorník, zas obetoval 100 korún. Za tieto veľkodušné podpory na mieste tomto úprimne ďakujú chudobní farníci lutišskí menovaným pánom a prajú im všetko, čo si len od milého Pána Boha žiadajú. Za čo modliť sa neprestanú.

Pevne veríme, keď s týmto sbierku na katolícku školu lutišskú otvárame, že sa najdu dobré srdcia, ktoré nás v ciele našom s milodarmi napomáhať budú, veďiac, že Boh dobrotivý odmení každú obeť, ktorá s dobrého srdca na dobrý cieľ pochádza.

Preto v mene chudobných farníkov lutišanských prosím, pre lásku Kristovú, kto môže a má, nech obetuje kolko-toľko; Pán Boh mu to vynahradí. «Dobrosrdečnosť je človeka najkrajšia čnosť». «Almužna množstvo hriechov zakrýva».

Za poslané milodary — kým zásoba stačí — chcem sa i ja zavďačiť s dielkami nášho bývalého a už v Pánu zosnulého dobrodince, vydanými pod názvami: «Tridsaťročné jubiléum môjho kňazstva» a «Svadba v Káne Galilejskej».

Mená dobrodincov budú uverejnené. — Milodary prosíme posielat na Farský Úrad Lótos u. p. Obes-tereze, Trencsén megye.

S Bohom!

Ján Greben, farár.

Od Bielíc.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte prepustiť priestoru môjmu dopisu v našom milom «Krestan»-e.

Krásne je to údolie nitrianske. Utešene sa hadí rieka Nitra od Prievidze až po Nové Zámky. Bydlí tu viere a vlasti verná slovač, ktorá radšej poslúcha hlas svojich horlivých pastierov duchovných, nežli časopisy, z vnuknutia zlého ducha pisané. — Keď kto chce vidieť obec mravne, náboženský a politický pekne sriadenú, nech si zajde do Veľkých Bielíc, kde od tej doby, čo je tu pán Štefan Paška, vidieť utešenú školu, krásny kostol, čarokrásnu faru.

Pán farár Paška je znamenitý kňaz, je on ale aj statočný politik a usilovný zahradník. Vo veľkom stupni je uňho vyvinutá múdrosť s usilovnosťou spojená. Je on taký tuhý, poriadny ľudák, že s liberálnymi Judášmi nechce ani obcovať. V našom okrese je ľudová strana tak pevnou skalou, na ktorej si už nejedon liberál prašinu roztrepal. Aj náš pán hlavný slúžny je veľmi poriadnym pánom; rovnou mierou vysluhuje on pravdu ľudákom a neľudákom, nenie on predpojatý politickými náhľadmi proti nikomu. Cení si on aj poriadnych ľudákov, nenávidí neporiadnych liberálov. Daj mu Boh dobré zdravie a čím dlhšie uradovanie! Menuje sa on Janko Dobesányi.

Pánov notárov máme na okolí tiež dobrých; do

politiky sa nemiešajú, lebo im to ani zákon nedovoľuje. Úroda tu bola neškodná proti iným krajom. Od Bielic až po Prievidzu ide železničný vlak tak farbavo, ako by na všetky kolesá kulhal. — Na daktorých staniách tak dlho mešká, akoby zadriemal.

Nového tu málo vidieť, lebo staré domy sa nerúcajú a nové sa nestavajú. Jako počívame, pri najbližšej voľbe budeme jednoducho voliť, pretože liberáli už päťkrát taký výprask dostali od nás, že im ešte aj teraz zvoní v ich nesvedomitej kotrbe. — Jednotu už dávno máme utvorenú.

S kresťansko-ludáckym pozdravom

Ján Odklap.

Z Čachtíc.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Na celom okolí našom sa rozprestierajú tí drieční národnári; keby nás ľudákov viacej miloval pán hlavný slúžny, Eudevít Rákóczy, nuž aj my by sme s väčšou chuťou bojovali proti tým viere a vlasti neverným národniarom.

To snáď celý svet vie, že naša obec leží pri Povážskom Novom Meste, a že je naším duchovným otcom ľudák dekan-farár B. Reviczky. Pán dekan je u nás už asi 24 rokov. Veľmi sa zaoberá so starožitnosťami. Židov je tu viac, než za vréce; luteránov je ale málo. Sú tu veľmi zámožní gazdovia, ale aj trochárov jesto dosť.

S kresťanským pozdravom

Ján V.

Haligovce (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

Čo som v jednom nedávnom čísle týchto milých novin písal, to sa aj uskutoční, Kupec Herc (žid) žiada teraz za jedno jutro 2400 korún; niekoľko gazdov mu už aj dalo toľko. To je neslýchaná, vysoká cena, opravdivá úžera. Keďby gazdovia mali rozumu, by sa ani do reči nedali s tým lakomým krivonosom, však v ktoromkoľvek spišskom meste o mnoho lacnejšie dostanú dobré, úrodné role. Hľa, pre nevzdelanosť vždy prevedú židia naši úbohý slovenský ľud. Treba sa nám ešte mnoho vzdelávať, čo usilovným navštevovaním škôl a a čítaním dobrých katolíckych novin: «Kresťan»-a a «Našich Novín» dosiahneme. Je to aj hriechom, krvopotne zarobené americké peniaze tak ľahkomyselne vyhadzovať, aby žid, najväčší náš nepriateľ, na ľahký spôsob zbohatnul. Ľudia, chyťte sa už raz rozumu!

Že ten nový zemepán vycicá krv chudobného ľudu aj z toho vidno, že v terajšom svete, keď sú robotníci drahí, svojim ženským domkárom denne len po 40 halierov a mužským len po jednej korune platí a to bez

kosťu. Nemožno pochopiť, že sa ešte takí otrockí ľudia najdu! Celý majetok, ktorý tento žid od vdovy Garaisz za 123 tisíc korún kúpil, pozostáva zo 380 jutár. Z toho je 92 jutár oráčiny, 70 jutár lesa, 69 jutár lesnej pôdy, 42 jutár lúky, 24 jutár pasienky, 11 jutár neúrodnej zeme a vyše jedného jutra intravillán s veľkým murovaným pekným domom, veľkými gazdovskými staviskami a so zahradou. Za les mu drevokupci už 64 tisíc korún sľubujú.

Na konci môjho dopisu znovu len to poviem, čo som už raz písal, že haligovskí gazdovia jestli neposlúchnu svojho duchovného, veľmi mnoho rázy vrátia židovi tých 2000 korún, ktoré z lakomstva od neho ako odstupné prijali. Bože, daj našim slovenským gazdom dobrého rozumu!

S Bohom!

Priateľ ľudu.

Z Preserán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Kresťan»-e uverejniť tieto riadky.

Náš ľud sa zobúdzá, rozum sa mu otvára. Nahliada, že keď si človek sám pomáha, aj Boh mu lepšie pomáha. Poneváž veľká časť chotára je v rukách nekresťanských, nášho ľudu je tu priveľa na to, aby mohol poriadne z rolí vyžiť. Teda daktorí sa rozumu chytili. Jedon chlapec bude v Prievidzi, štyria ale budú v Nitre do latinských škôl chodiť, a síce každý deň pôjdu ráno so železničným vlakom do Nitry, večer ale prídu domov. Tito všetci sa chcú učiť za dekanov, k čomu keď sa dostanú, napomáhať budú svojich príbuzných, aby z nich tiež dačo vyššieho bolo. Takým spôsobom sa docieli, že sa nebude majetok tak veľmi kusovať.

S čítaním sme dosť zaopatrení. Chodí sem 25 «Kresťanov», asi deväťdesiat nás je v Jednote Katolíckeho ľudu, chodí sem 25 výtiskov «Kráľovna sv. Ruženca» a asi 30 nás je v spolku sv. Vojtecha. Bezbožný socializmus tu nemá pôdy, bárs je tu dosť chudoby. Hlúpe národniarstvo tu nemá prívržencov, bárs je tu samá slovač. Naši predkovia nedobre gazdovali a nenatahovajú veľmi struny rozumu, preto je teraz toľko majetku tu v nekresťanských rukách.

S Bohom!

J. Kopček.

Krajinská púť do svätej zeme.

Pri dušovnom vodcovstve veľkomožného a prevelebného pána kanonika, opáta bierskeho a krajinského vyslanca dr. Alexandra Giesswein a pri spoluúčinkovaní početných duchovných 1. októbra b. r. pohne sa krajinská púť do svätej zeme, ktorú sriaďuje svätej zeme uhorský úrad.

Ceny: I. I. trieda 700.—, II. trieda 550.—, III. trieda 300.—korún. Programmom a vysvetlením ochotne poslúži svätej zeme kommissariatu úrad uhorský. II., Margitkört 23. farský úrad.

Víťazstvo na celej čiare, to sa dá povedať aj o Brázayho slanom vínovom liehu, ktorý hladí už na minulosti päťdesiat rokov. Behom tohoto dlhého času, sve-tochyrný «domový prostriedok» tento podmánil si všetky vrstvy obecnstva, z otca na synov a na vnukov prechádza to povedomie, že ku ulaveniu bolesti, k posilneniu ústrojnosti a tela, najlepší je Brázayho slaný vínový lieh. Behom päťdesiat rokov rozšíril sa po celom svete Brázayho slaný vínový lieh a včul, keď slávi svoje polstoročné jubiléum, státisíce slávia ho citami povďačnosti s Koľomanom Brázay.

Odkazy redakcie.

N. M. V. Také magnetické veci nemôžeme nikomu odporúčať, lebo je to veľký švindľ.

F. K. K. Opravili sme dľa žiadosti.

J. T. T. Prosíme kedy-tedy o láskavú rozpomienku.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 5. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 22.50—23.06, stolnobelehradská K 22.30—23.35, peštianska K 22.30—23.40, banátska K 29.40—23.55. — *Raž*: prvotriedna K 18.70—18.85, druhotriedna K 18.35 do 18.60. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15.75—15.90, druhotriedny K 15.40—15.65. — *Proso*: K 00.00—00.00. — *Ovos*: prvotriedny K 16.60—16.80, druhotriedny K 16.20 do 16.50. — *Kukurica*: Kor. 16.45—16.60. — *Repica*: 31.50—32.50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17.20	16.90	16.60	16.30	16.00	15.70	15.30
		č.	7	7½	8		
		K	14.20	12.80	7.80		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 19.00—20.00, fazuľa strakavá K 14.00—15.00. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 00.00—00.00, lúpaný K 23.00—43.00. — **Šošovica**: čistá K 39.00—58.00. — **Konopné semä**: K 23.00—25.00. — **Mak**: K 54.00—54.00. — **Rasca** (kmín): Kor. 104.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 138.00—139.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 129.00—130.00, 3-kusová K 124.00—125.00, vidiecka K —.—.— za 100 kilogr.

Ďatelínové semä: Červená ďatelina K 000.00—000.00, lucerna jasnozorná K 000.00—000.00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9.37—9.50, bosenský (z r. 1907.) K 13.00 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 11.85—12.—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 10.85—.— po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 37.00, fiumánsky White-Star (***) K 31.00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79.50 do 80.00, kockový K 81.50—82.00, žltý K 79.50—80.00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 181.00 do 181.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51.00—51.50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.00—4.50, žlté K 5.00—5.20 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 78—80, od Tisy K 78—00, sedmohradské K 76—00 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.00—2.20, k vareniu K 1.40—1.50, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krímené K 1.24—1.36 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.30—2.20, sličky na polievku K 3.20—3.40 za jeden pár.

BRÁZAY

BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH
Ako najlepší a nevyhnutelne potrebný liek nesmie v žiadnej domácnosti chybovať Všetade k dostaniu. Varujme sa bezcenných padelanin.

Oznamy prijíma

administrácia

„KREŠTAN“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28

Za čistotu záruka **30.000 korún.**

SCHICHT
jeleňa mydlo je najlepšie.

Schichtové jeleňa znaku mydlo pre mimoriadne výborné vlastnosti jeho potrebovať sa môže ku všemožným celom čistenia: K osobnému čisteniu, ku praniu najčistejšej a hrubej bielizne, farbených látok, ku čisteniu kuchynského a izbového náradia, pokrovcov, domácich zvierat atď. atď. Dorába sa z najlepšej vyberanej hmoty.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež
elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
s dvojitým vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!
Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin atď.
O nedostupnej zvláštnosti týchto strojov podáva správy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sádko-hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vybrazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodín v Brúx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný lifierant Brúx číslo 1388 (Čechy).

Švajciarskeho systému Roskopf patent hodinky K 5.— Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.— Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8-40. Žiadne riziko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačne perie na posteľ!

1 kg. sivé drápané 2 K, lepšie 2 K 40 h.; poľbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prís 11 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 190 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každá 80 cm. dlhá, 58 cm. široká, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim papierom perím 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K. — podhlavky K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovnou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.

Darmo a franko

posielam na žiadosť moj cenník s viac než 3000 obrázmi rozličných solidných nástrojov hudobných. Cis. a král. dvorný lifierant

Ján Konrád

v ývozný dom hudobných nástrojov Brúx č. 1442. (Čechy). — Školské husle bez sliacka K 4.80, 5.50, 6.—, 7.80. K tomu sliacke K —.80, 1.—, 1.80, Citary, harmoniky atď. na sklade. — Riziko vytvorené! — Zána povolená alebo návratenie peňazi. Dopisovanie v uhorskej reci.

Kallós Nándor PRIVIGYE

kupec železného tovaru a strojov Prievidzi odporuča svoje prvý jakosti ručné a ručné mlátebné stroje, od Umrátha, rušne a sýtá. Veľký sklad škrizlice k pokrytiu domov, portland a romamskeho cementu, sporákov, kachiel a železného tovaru každého druhu. Prosíme o návštevu skladu a žiadanie cenovníkov v čas potreby. Mimoriadne lacné ceny. Veľký výber.

Dobré harmoniky kor. 4-80.

Odpredaných 50.000 kusov. Žiadne útraty cla Záruka. Zámena povolená. Návrat peňazi.

No. 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80. No. 657 1/4 10 tastiek, 1 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.20. No. 656³/₄ 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40. No. 305³/₄ 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20. No. 663¹/₄ 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—. No. 306¹/₄ 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 1/2 cm. K 8.50. No. 307¹/₄ 10 tastiek, 3 registre, 70 hlasov, veľkosť 31x15 1/2 cm. K 9.50.

Záruka za peknú a správnú robotu. Rozposielanie s postovnou dobierkou. Dopisovanie v uhorskej reci. Cis. a král. dvorný lifierant

JÁN KONRAD rozposielajúci dom hudobného tovaru Brúx číslo 1443. (Čechy). — Hlavný cenník s 3000 vybrazeniami na žiadosť každému franko a darmo

Neváhajte, keď vás hlava bolí lež potrebujete hned Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavybolenie. — **Cena K 1.20.** Lekárnú odporúčaný liek. K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri J škatulkách zasielka franko.

Ilačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.